

27.11.2024

Ärende/13

§ 258

Gruppmotion av Vänsterförbundets fullmäktige-grupp om att bevara vårdgarantin i Helsingfors

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jan Ihatsu, stadssekreterare, telefon: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Bilagor

1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Hiltunen Titta Hoitotakuu säilytettävä Helsingissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Vänsterförbundets fullmäktige-grupp

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Vänsterförbundets fullmäktige-grupp föreslår i sin motion att Helsingfors fortsättningsvis ska eftersträva en 14 dagars vårdgaranti trots ändringarna i lagstiftningen. Motionen finns som bilaga 1.

Från och med 1.1.2025 är målet vid Helsingfors hälsostationer att det ska gå att träffa en läkare eller skötare för att få icke-brådskande vård inom 30 dygn. Staden har dessutom som ett centralt mål att oberoende av vårdgarantins tidsgränser främja vård i rätt tid och tillgången till vård.

Lagstiftning om vårdgarantin för hälso- och sjukvård på basnivå

Enligt 51 § i hälso- och sjukvårdslagen ska ett välfärdsområde ordna sin verksamhet så att en patient vardagar under tjänstetid under samma dag kan få kontakt med hälsovårdscentralen eller någon annan verksamhetsenhet inom primärvården och få en individuell bedömning av sitt undersöknings- eller vårdbehov och av hur brådskande det är samt av vilken yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som utför sådana undersökningar eller ger sådan vård som patienten behöver. Icke-brådskande vård ska ges inom 14 dygn om patienten uppsöker vård på grund av insjuknande, kroppsskada, försämring av en långvarig sjukdom, nya symptom eller en nedsättning av funktionsförmågan. Tidsgränsen på 14 dygn gäller inte exempelvis erhållande av intyg eller utlåtanden, hälsoundersökningar eller uppföljningsbesök. Även i andra ärenden ska man få vård inom en rimlig tid på högst tre månader eller i enlighet med sin vård- eller rehabiliteringsplan.

I social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev om vårdgarantin 14.7.2023 konstateras att en vårdgaranti på sju dygn enligt lagen som riksdagen antagit träder i kraft 1.11.2024 inom den öppna sjukvården inom primärvården. Enligt regeringsprogrammet förblir vårdgarantin på 14 dygn som trädde i kraft 1.9.2023 gällande på grund av personalbristen och vårdgarantin på sju dygn som föreskrivits trädde i kraft 1.11.2024 slopas. Lagändringen har inte gjorts, men avsikten är att göra den innan vårdgarantin på sju dygn hinner trädas i kraft.

Vid ramförhandlingarna 15–16.4.2024 tillkännagav regeringen nya anpassningsåtgärder för att stärka den offentliga ekonomin och beslutade bland annat att förlänga vårdgarantin inom hälso- och sjukvården på basnivå från 14 dygn till tre månader. När regeringen fattade beslut om åtgärderna var ett mål att göra det lättare att verkställa lagstadgade uppgifter och minska trycket på att anställa mer personal inom social- och hälsovården.

Tillgång till icke-brådskande vård vid Helsingfors hälsostationer

Enligt 55 § i hälso- och sjukvårdslagen ska nyckeltalen för väntetiderna basera sig på rapporter av Institutet för hälsa och välfärd (THL). I januari–juni 2024 fick 43 procent av hälsostationernas patienter en icke-brådskande läkartid inom 14 dygn efter att vårdbehovet bedömts och 99 procent en icke-brådskande tid hos en sjukskötare inom samma tidsfrist. För närvarande finns det emellertid brister i kvaliteten på THL:s rapporter. Helsingfors social-, hälsovårds- och räddningssektor, Oy Apotti Ab och THL arbetar tillsammans för att åtgärda bristerna. Helsingfors publicerar THL:s länkar om tillgången till vård på sin webbplats.

27.11.2024

I enlighet med verksamhetsmodellen med centraler för hälsa och välbefinnande utses vid behov en kontaktperson vid hälsostationen för varje patient. Kontaktpersonen kan vara en sjukskötare, en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom social- och hälsovården. Kontaktpersonen ska säkerställa att patienterna får de tjänster och det stöd som de behöver. För att säkerställa kontinuiteten i vården har staden också som mål att patienten ska ha en bestående vårdrelation med en och samma läkare om resurserna tillåter det. Hälsostationerna vårdar många patienter redan vid den första kontakten så långt som möjligt utifrån bedömningen av vårdbehovet, vilket betyder att en del patienter kan få sitt vårdbehov tillfredsställt redan vid sin första kontakt med vården. Utifrån bedömningen av vårdbehovet kan patientens vårdkontakt även slutföras vid en mottagning med en sjukskötare, hälsovårdare, läkare, fysioterapeut eller mental- och missbrukarvårdare. Med mångprofessionellitet strävar staden efter en högklassig och patientsäker vård i rätt tid samt försöker säkerställa att de anställda inom vården använder sin arbetstid effektivt med hänsyn till vars och ens kunskapsprofil. Staden ska införa det elektroniska verktyget Älykäs HTA som stöd vid bedömningen av vårdbehovet och fortsätta att utveckla det datasystem som ska införas för kontroll av kundkontakter.

Från och med 1.1.2025 har Helsingfors som mål att de som kontaktar stadens hälsostationer i behov av icke-brådskande vård ska få träffa en sjukskötare inom 14 dygn och en läkare inom 30 dygn i enlighet med budgetförslaget. Den vårdgaranti på tre månader som regeringen fastställt för icke-brådskande primärvård innebär nämligen en orimligt lång väntetid för patienterna. Staden följer upp hur vårdgarantin uppfylls.

Konsekvensbedömning

Fungerande och tillräckligt lättillgängliga social- och hälsovårdstjänster påverkar invånarnas hälsa, välbefinnande och livskvalitet positivt. Uppskattningsvis 10 procent av alla sjukdomar, exempelvis borttagning av leverfläckar som bedömts vara ofarliga, är sådana att patienten kan vänta på en icke-brådskande läkartid i tre månader.

Kontinuiteten i vården är en central faktor som gör hälso- och sjukvården högklassigare, effektivare och mer holistisk, ökar samarbetet, sänker kostnaderna och förbättrar befolkningens hälsa. När resurserna är knappa kan ett ensidigt fokus på tillgången till vård minska kontinuiteten i vården.

Social-, hälsovårds- och räddningsnämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Förslaget baserar sig på nämndens utlåtande och stadens budgetförslag för 2025.

27.11.2024

Ärende/13

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan besvaras en gruppmotion av stadsstyrelsen. Svaret behandlas i stadsfullmäktige inom åtta månader från att motionen väckts. I övrigt tillämpas på gruppmotioner det som i 11 § i samma kapitel är föreskrivet om fullmäktigemotioner.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Jan Ihatsu, stadssekreterare, telefon: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Bilagor

1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Hiltunen Titta Hoitotakuu säilytettävä Helsingissä

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 11.11.2024 § 690

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 10.09.2024 § 191

27.11.2024

Ärende/13

HEL 2024-006023 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloitteisiin koskien hoitotakuun säilyttämistä Helsingissä:

”Ryhmäaloitteissa esitetään, että lainsäädäntömuutoksista huolimatta Helsinki jatkaa 14 päivän hoitotakuun tavoittelemista terveysasemien lääkärien ja hoitajien vastaanotoissa. Sosialidemokraattien aloitteesta todetaan, että 14 päivän hoitotakuu merkitsisi kaikille terveysasemille velvoitetta parantaa toimintaa ja hoitoon pääsyn mittarin olevan yksilöllinen ja velvoite 100 prosenttia.

Ryhmäaloitteissa todetaan, että asiantuntija-arvioiden mukaan hoitotakuun pidentäminen takaisin kolmeen kuukauteen saattaa tuoda haasteita hoidon laatuun, saatavuuteen, kustannusten ja palvelujen tasoon. Vaikka tiukemman hoitotakuun toteuttamisella olisi välittömiä kustannusvaikutuksia, tulee myös kokonaisuutta ja pidempää aikaväliä tarkastella. Terveysongelmia ei pitäisi päästää kasautumaan ja pahenemaan.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiireettömään hoitoon pääsyä lääkärien ja hoitajien vastaanotoissa. Keskeisenä tavoitteena on myös hoitoon pääsyn ja hoidon oikea-aikaisuuden edistäminen asetetuista hoitotakuun aikarajoista riippumatta.

Perustason terveydenhuollon hoitotakuun lainsäädäntö

Terveydenhuoltolain 51 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveystieteiden keskukseseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee. Kiireettömään hoitoon on päästävä 14 vuorokaudessa, kun hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uudet oireet tai toimintakyvyn alenema. 14 vuorokauden enimmäisaika ei koske esimerkiksi todistuksen tai lausunnon saamista, terveystarkastuksia ja seurantakäyntejä. Muissakin asioissa hoitoon tulee päästä kohtuullisessa ajassa enintään kolmen kuukauden kuluessa tai hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön hoitotakuu ohjekirjeessä (262/2003) todetaan, että eduskunnan hyväksymän lain mukaan 1.11.2024 voimaan tulee perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa seitsemän vuorokauden hoitotakuu. Hallitusohjelman mukaan henkilöstöpulan takia pidetään voimassa kuitenkin 1.9.2023 voimaan tullut 14 vuorokauden hoitotakuu ja 1.11.2024 voimaan tulevaksi säädetystä seitsemän vuorokauden hoitotakuusta luovutaan. Lakimuutosta ei ole tehty, mutta se on tarkoitus tehdä ennen kuin seitsemän vuorokauden hoitotakuu ehtii voimaan.

Hallitus linjasi kehysriihineuvotteluissa 15.–16.4.2024 uusista julkista taloutta vahvistavista sopeutustoimista ja päätti muun muassa perustason terveydenhuollon hoitotakuun heikentämisestä 14 vuorokaudesta kolmeen kuukauteen. Hallituksen yhtenä tavoitteena toimista päätettäessä on ollut helpottaa lakisääteisten tehtävien toimeenpanoa ja vähentää sosiaali- ja terveydenhuollon lisähenkilöstön rekrytointipainetta.

Helsingin terveysasemien kiirettömään hoitoon pääsy

Hoitoon pääsyn tunnuslukujen tulee terveydenhuoltolain 55 §:n mukaan perustua Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) julkaisemiin raportteihin. Vuonna 2024 tammi-kesäkuussa terveysasemien asiakkaista kiireettömälle lääkärin vastaanotolle hoidontarpeen arvioinnista pääsi 14 vuorokauden kuluessa 43 prosenttia ja hoitajan vastaanotolle 99 prosenttia asiakkaista. Tällä hetkellä THL:n raporttien laadussa on kuitenkin vielä puutteita, joita korjataan yhteistyössä Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, Apotti Oy:n ja THL:n kanssa. Helsinki julkaisee internet-sivuillaan THL:n sivujen linkit hoitoon pääsyn tilanteesta.

Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamallin mukaisesti jokaiselle potilaalle nimetään terveysasemilla tarvittaessa yhteyshenkilö, joka voi olla hoitaja, lääkäri tai joku muu sosiaali- ja terveysalan ammattilainen. Yhteyshenkilön tehtävänä on varmistaa, että asiakas saa tarvitsemansa palvelut ja tukea. Hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi tavoitteena on aina myös resurssien mukaan saman lääkärinkontaktin jatkuvuus. Terveysasemilla hoidetaan paljon asiakkaita jo ensikontaktissa mahdollisimman pitkälle hoidon tarpeen arvioinnin perusteella, joten osa asiakkaiden hoidon tarpeista voidaan jo ensikontaktissa ratkaista. Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella potilaan hoitokontakti voidaan myös hoitaa loppuun sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, lääkärin, fysioterapeutin tai mielenterveys- ja päihdehoitajan vastaanotolla. Moniammatillisuudella pyritään laadukkaaseen, potilasturvalliseen ja oikea-aikaiseen hoitoon sekä varmistamaan ammattilaisten tehokas työjankäyttö kunkin ammattilaisen osaamisprofiili huomioiden. Palvelutarpeen arvioinnin tueksi otetaan käyttöön sähköisen Älykäs HTA -

27.11.2024

Ärende/13

työkalun sekä käyttöön otettavaa asiakaskontaktien hallinnan tietojärjestelmää kehitetään edelleen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta toteaa, että Helsingin terveysasemilla tavoitellaan 1.1.2025 alkaen 30 vuorokauden kiireettömään hoitoon pääsyä, koska hallituksen linjaama kolmen kuukauden hoitotakuu perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon on kohtuuttoman pitkä odotusaika asiakkaille.

Vaikutusten arviointi

Toimivilla ja riittävän hyvin saavutettavilla sosiaali- ja terveyspalveluilla on myönteinen vaikutus asukkaiden terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Arviolta 10 prosenttia sairauksista on sellaisia, esimerkiksi vaarattomaksi arvioitujen luomien poisto, jotka voivat odottaa kolme kuukautta kiirettömän ajan saamiseksi lääkärille.

Hoidon jatkuvuus on keskeinen terveydenhuollon laatuun, kokonaisvaltaisuuteen, tehokkuuteen, yhteistyöhön ja kustannuksiin sekä väestön terveyteen myönteisesti vaikuttava tekijä. Yksinomaan hoidon saatavuuden painottaminen niukkojen resurssien vallitessa saattaa vähentää hoidon jatkuvuutta.”

Käsittely

10.09.2024 Ehdotuksen mukaan

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Lausunnon toinen kappale muutetaan muotoon: Vaikka tiukemman hoitotakuun ylläpitämisellä olisi välittömiä kustannusvaikutuksia, tulee myös kokonaisuutta ja pidempää aikaväliä tarkastella.

Lausunnon kolmanteen kappaleeseen muutetaan ilmaisu "1.1.2025 alkaen 30" muotoon "edelleen 14".

Lausunnon yhdeksänteen kappaleeseen muutetaan ilmaisu " 1.1.2025 alkaen 30" muotoon" edelleen 14".

Kannattaja: jäsen Samuel Adouchief

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

27.11.2024

Ärende/13

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 10

Kati Juva, Laura Korpinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Johanna Nuorteva, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Jussi Sahlberg, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 3

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 10 - 3.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

03.09.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 09 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 09 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi